duiding

Sofie Hoste - Bio zoekt Boer

duiding

"Een boer zal niet omschakelen als het economisch niet rendabel is"

8 MAART 2010 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:53

Lees meer over:
Interview

Met een aandeel van slechts 2,4 procent van de totale oppervlakte is België op het vlak van biolandbouw één van de slechtste leerlingen van de Europese klas. De bioconsumptie in Vlaanderen stijgt daarentegen met zo'n 10 procent per jaar. Het is duidelijk dat de biologische landbouw heel wat kansen biedt voor onze land- en tuinbouwers. Bio-ingenieur Sofie Hoste, consulente van Bio zoekt Boer, heeft er een erezaak van gemaakt om land- en tuinbouwers warm te maken om de stap naar bio te wagen. Als biofanaat en voormalig VELT-medewerkster is ze blij dat ze in haar job het ideologische met het economische kan verzoenen. Want geen enkele boer zal de stap naar bio zetten als het niet rendabel is, beseft ze maar al te goed.

Een jaar geleden werd het project Bio zoekt Boer in het leven geroepen. Wat wil men ermee bereiken?

Sofie Hoste: Bio zoekt Boer is ontstaan uit het Strategisch Plan Biologische Landbouw. Dit plan werd in 2008 onder impuls van de Vlaamse overheid opgesteld om de biolandbouw een nieuwe dynamiek te geven. Uniek is dat de landbouworganisaties Boerenbond en ABS samen met BioForum dit plan hebben ontwikkeld en het engagement zijn aangegaan om het mee te helpen uitvoeren. Het plan wil onder meer de biologische productie laten stijgen in functie van de vraag en de begeleiding van landbouwers die willen omschakelen verbeteren. Om dit te realiseren, is Bio zoekt Boer opgestart. Dit project moet jaarlijks tien landbouwers de overstap naar bio laten zetten.

Van waar haalt Bio zoekt Boer zijn middelen?

De financiële steun komt van de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van de Vlaamse landbouwadministratie. Het budget van Bio zoekt Boer is heel beperkt. Ik ben het enige personeelslid en veel meer middelen dan die om mijn loon te betalen,

hebben we niet. We kunnen wel rekenen op logistieke steun van de andere partners in het project.

Betekent dit dat de landbouworganisaties hun stiefmoederlijke behandeling van biolandbouw laten varen hebben?

Absoluut. Ik merk ook bij hen een groot enthousiasme. Zowel ABS als Boerenbond maken deel uit van de stuurgroep van het project. De deelname van de gangbare boerenorganisaties is een grote meerwaarde. Het betekent een belangrijke stap voorwaarts in de draagvlakverbreding voor bio. En als dan iemand als ABS-woordvoerder Guy Depraetere samen met zijn zoon de overstap naar biolandbouw zet, dan kan je dat alleen maar toejuichen. Eind vorig jaar zijn zij gestart met de omschakeling van hun gemengd bedrijf. Daarmee worden zijn het grootste biologisch akkerbouwbedrijf van Vlaanderen (zie onder). Ook heeft Bio zoekt Boer een maandelijkse rubriek in de ledenbladen van Boerenbond en ABS. Op die artikels komt al zodanig veel feedback dat ik nog nooit zelf het initiatief heb moeten nemen om naar mensen te stappen.

Hoeveel landbouwers hebben sinds de start contact opgenomen met Bio zoekt Boer?

Al 150 land- of tuinbouwers hebben het afgelopen jaar informatie opgevraagd. Daarvan zijn nog steeds zo'n 130 dossiers lopende. Een aantal van die bedrijven zal effectief omschakelen, een heleboel anderen zullen in de loop van het verdere begeleidingstraject nog afhaken. In 2009 zijn er met de hulp van Bio zoekt Boer al zo'n achttal boeren gestart met de omschakeling, goed voor 160 hectare. Onder hen bevinden zich twee melkveehouders, twee akkerbouwers waarvan eentje met vleesvee, drie fruittelers en een startende boer die vooral groenten zal telen. Er staan ook vijf bedrijven op het punt om de omschakeling te realiseren. Dat zijn vooral groentetelers. Afgelopen jaar is het biologisch areaal met zo'n vier procent toegenomen onder begeleiding van Bio zoekt Boer. Er zijn ook een aantal landbouwers los van ons project overgeschakeld. Volgens cijfers van de Vlaamse landbouwadministratie zijn er in 2009 netto 14 bioboeren bijgekomen. Dat is het aantal nieuwe bioboeren verminderd met het aantal gestopte bioboeren. Die stijging is goed nieuws, want de vorige jaren was dat saldo nooit positief.

Wat zijn de voornaamste redenen voor landbouwers om voor bio te kiezen?

Dat varieert. Er zijn boeren die willen omschakelen omdat ze ontevreden zijn over de huidige situatie en dan gaat het vaak om de slechte prijzen. Anderen hebben de indruk dat aan de gangbare landbouw meer en meer eisen worden gesteld op vlak van duurzaamheid. Zij zijn de concurrentie liever een stapje voor en kiezen daarom meteen voor biologische landbouw. Maar het geloof in het duurzame karakter van

biolandbouw, gaat altijd samen met het economische. Een boer is een ondernemer. Als het niet rendabel is, zal hij de overstap naar bio niet maken.

Zijn er sectoren waar de bereidheid om op bio over te stappen groter is?

We krijgen heel wat vragen van melkveehouders. Door de instorting van de melkprijs is de keuze voor bio voor heel wat boeren het overwegen waard. Bovendien kent die sector weinig problemen met de afzet. Biomelk Vlaanderen is steeds op zoek naar nieuwe biomelk. Hoe meer het kan ophalen, hoe beter betaalbaar dit aparte ophaalcircuit wordt. Daarnaast is de interesse ook groot bij de groente- en fruittelers. Voor hen ligt de verkoop iets moeilijker. Dat gebeurt vooral via veilingen en groothandelaars, maar dat verhaal is complexer dan voor de melkveesector.

Wat gebeurt er concreet wanneer een landbouwer bij jou komt aankloppen met het voornemen om de stap naar bio te zetten?

Land- of tuinbouwers die contact opnemen met Bio zoekt Boer, krijgen een uitgebreid informatiepakket toegestuurd. Dat bevat onder meer informatie over wetgeving, subsidiemogelijkheden, controle, enzovoort. De volgende stap is een persoonlijk gesprek. Ik vraag hen om op voorhand alle vragen die ze hebben, te verzamelen. Ik peil tijdens dat gesprek ook naar hun motivatie en verwachtingen. Voor wie jaren op de traditionele manier heeft gewerkt, vergt de stap naar bio immers een ingrijpende mentaliteitswijziging. Wanneer de boer de omschakeling nog steeds het overwegen waard vindt, dan laat hij best een omschakelplan opstellen. Dit is niet verplicht, maar wel erg nuttig want specialisten stellen simulaties en een stappenplan op om te kijken of bio voor het bedrijf teelttechnisch en economisch haalbaar is. Bovendien is het opstellen van dit omschakelplan zo goed als gratis door de subsidie die de overheid daarvoor voorziet. Vervolgens bekijken we of ook de omgeving van de boer de stap naar bio ziet zitten. Zowel zijn gezin, familie, de dierenarts, leveranciers of collega-boeren moeten willen meestappen in het verhaal. Uiteraard duiken er altijd hindernissen op tijdens een omschakeling, maar het komt erop aan die om te buigen tot kansen. Zo heb ik een bedrijf begeleid met zo'n vijftig melkkoeien. Als bioboer moet je daarvoor minstens 25 hectare grond hebben, maar deze boer had maar 20 hectare. Grond bijkopen was geen optie dus hebben ze het aantal koeien verminderd. Eens zo'n hindernissen van de baan zijn, kan de omschakeling gefaseerd doorgevoerd worden. Belangrijk daarbij is het kiezen van het juiste tijdstip, maar daar helpen wij de landbouwers bij. Tot slot moeten ook de controleorganisaties en de overheid op de hoogte gesteld worden van de overstap naar bio.

Gebeurt het dat een omschakeling niet mogelijk is?

Natuurlijk. Sowieso vallen er gedurende dit traject landbouwers af omdat de

biologische teeltwijze hen niet ligt. Soms stuiten we ook op wettelijke beperkingen. Zoals het voorbeeld van het bedrijf met de vijftig melkkoeien. Stel dat dit maar 10 hectare grond zou hebben, dan moet het bijna alle biovoeders voor de dieren aankopen. Dat is niet rendabel en dus is een omschakeling niet aan de orde. Bedrijven waar het water tot aan de lippen staat, hebben soms de neiging om bio als een wonderoplossing te zien. Maar niets is minder waar. Bedrijven zonder financiële marge kunnen de omschakelperiode nooit overbruggen. Die periode is zeker niet makkelijk: een boer moet gemiddeld zo'n twee jaar biologisch produceren vooraleer hij zijn producten als bio – met de bijhorende meerprijs – kan verkopen. Dat wordt wel gecompenseerd door een verhoogde hectaresteun, maar dikwijls zijn ook bijkomende investeringen zoals schoffelmachines of onkruidbranders noodzakelijk. Uiteindelijk moet je een goed gangbaar bedrijf zijn om de overstap naar biolandbouw te kunnen maken.

Bij de oprichting van Bio zoekt Boer werd ook het idee opgevat om een soort van peterschap in het leven te roepen. Hoever staat het daarmee?

Dat is nog niet in voege. We hebben gemerkt dat de tijd er nog niet echt rijp voor is. Een aantal bioboeren staat ervoor open om omschakelaars intensief te gaan begeleiden, maar een aantal anderen zien het als een bedreiging. Toch sluit ik niet uit dat dit peterschap er ooit komt. Wat we in tussentijd wel doen, is bedrijfsbezoeken organiseren. Zo hebben we onlangs een korte cursus biolandbouw ingericht om nieuwe bioboeren te begeleiden. De helft van de cursus bestond uit bedrijfsbezoeken, want het is zeker de bedoeling dat geïnteresseerde landbouwers vooraf kennismaken met de praktijk.

Worden er aan afzetzijde ook initiatieven genomen?

Ook op dat front hebben we al inspanningen geleverd en ik heb het gevoel dat de afzet steeds vlotter loopt. Vooral voor de melkveesector gaat het goed. Voor de groente- en fruitsector is er nog meer werk aan de winkel. We hebben wel al gesprekken gehad met veilingen als REO en Brava en de eerste afspraken zijn gemaakt, maar het vraagt toch veel tijd en energie om dit goed georganiseerd te krijgen. Gelukkig is een paar weken geleden een nieuwe consulent aangeworven die het project Bio zoekt Keten moet gaan begeleiden. Hij krijgt als taak om actief op zoek te gaan naar afzet voor zowel nieuwe als bestaande bioboeren.

Bio wordt vaak gelinkt met directe verkoop. Ervaar jij dit ook zo?

Dat cliché van bio en thuisverkoop klopt eigenlijk niet meer. De meeste nieuwe bioboeren kiezen voor de groothandel of voor veilingen voor hun afzet. Het is zeker ook niet zo dat landbouwers die nu al aan thuisverkoop doen, meer geneigd zijn om de stap

naar bio te wagen. Zij ervaren vaak weinig meerwaarde, want hun klanten kopen al in vertrouwen en zijn vaak niet geneigd om meer te betalen voor bio. Het klinkt contradictorisch, maar het blijkt wel uit de praktijk.

Hoelang gaat Bio zoekt Boer nog door?

We zijn gestart op 1 maart 2009 en bij de start was voorzien om het project 2,5 jaar te laten lopen, dus tot het najaar van 2011. Maar na één jaar werking is de balans alvast positief. Persoonlijk zou ik zelfs durven spreken van een succes. Dit doet me de hoop koesteren dat het project zal verlengd worden.

Lees ook: Damien Depraetere: "GPS maakt biolandbouw interessant"

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen
Crafted by Brigada